

จำนวนมากในการซื้อเสื้อผ้าที่มียี่ห้อและลวดลายตามที่ตนนิยมโดยไม่คำนึงถึงสภาพของตัวเสื้อ ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

ชาติ (สัมภาษณ์), 11 มกราคม 2545 กล่าวว่า "มีเสื้อบางตัวที่ผมซื้อไว้แต่ไม่ได้นำมาสวมใส่เพราะมีขนาดใหญ่มาก ก็ไซส์ฝรั่งนะครับ แต่ยี่ห้อดีก็เลยซื้อเก็บไว้"

วา (สัมภาษณ์), 124 ธันวาคม 2544 กล่าวว่า "ผมไม่แคร์หรอก ราคาจะแพงหน่อย แต่ถ้าถูกใจแล้วผมซื้อทั้งนั้นแหละถ้ามีเงิน"

ชาติ (สัมภาษณ์), 26 ธันวาคม 2544 กล่าวว่า "เสื้อผ้ายี่ห้อดี ๆ ไม่ใช่หาง่าย ๆ บางครั้งต้องเดินทั้งตลาดก็ยังไม่เจอ ดังนั้นก็เลยซื้อเสื้อผ้าตามร้านที่มีการคัดเลือกเสื้อผ้ามือสองแล้วดีกว่า ราคาอาจจะแพงหน่อยแต่ก็ได้เสื้อผ้ายี่ห้อดี ๆ และคุณภาพดี ๆ ทั้งนี้ ดีกว่าเดินตลาดนัดซะอีก"

4.1.2 ราคา จากการศึกษาพบว่า ราคาเป็นสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเลือกเป็นอันดับสองรองจากยี่ห้อ ราคาของเสื้อผ้ามือสองเป็นสิ่งที่มียี่ห้อต่อการตัดสินใจเป็นอย่างมาก ซึ่งการกำหนดราคาของเสื้อผ้ามือสองสามารถบ่งบอกถึงคุณภาพของเสื้อผ้าได้เป็นอย่างดี โดยราคาของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตัดสินใจซื้อ คือประเภทเสื้อผ้ายี่ห้อดี ยี่ห้อดีและกำลังเป็นที่นิยมของกลุ่มผู้สวมใส่ ราคาประมาณตัวละ 200 - 500 บาท เสื้อที่ไม่มียี่ห้อแต่สภาพดี ราคาประมาณตัวละ 50-200 บาท แต่ถ้าเสื้อที่ไม่มียี่ห้อและสภาพไม่ค่อยดี ราคาประมาณ 20 -100 บาท สำหรับประเภทกางเกง ถ้าเป็นกางเกงแสล็กสภาพดีราคาประมาณ 100 - 200 บาท แต่ถ้าสภาพไม่ดีมีตำหนิ ราคาประมาณ 40 -100 บาท ส่วนกางเกงยีนส์ ถ้าเป็นกางเกงยีนส์ที่มียี่ห้อ และมีสภาพดี ราคาประมาณ 2,500-1,000 บาท ส่วนกางเกงยีนส์ที่มียี่ห้อแต่สภาพปานกลาง ราคาประมาณ 400 -1,000 บาท และถ้าเป็นกางเกงยีนส์ที่ไม่มียี่ห้อและสภาพไม่ดี ราคาประมาณ 60 -400 บาท จะสังเกตได้ว่า ราคาของเสื้อผ้ามือสองจะสัมพันธ์กับยี่ห้อและสภาพของเสื้อผ้านั้น ๆ แสดงว่าการกำหนดราคาของเสื้อผ้ามือสองต้องมีความ

สัมพันธ์กับความนิยมในยี่ห้อและสภาพของเสื้อผ้ามือสองด้วย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางคน เช่น มัด และมัน จะเลือกใช้เสื้อผ้ามือสองที่มีราคาแพงเพราะเห็นว่าเป็นเสื้อผ้าที่มียี่ห้อดัง

4.1.3 รูปแบบในการแต่งกาย รสนิยมในการแต่งกายของผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะมีความหลากหลายมาก บางคนชอบสวมใส่เสื้อผ้าแบบเร๊ฟ คือเสื้อหลวม ๆ กางเกงหลวม ๆ แต่ส่วนใหญ่แล้วจะเลือกเสื้อยืดที่มียี่ห้อและลวดลาย สติ๊กเกอร์ของยี่ห้อเสื้อผ้างี้ฟ้า เช่น ไนกี้ อาดีดาส อัมโบร เป็นต้น มากกว่าที่จะนิยมเสื้อเชิ้ตหรือเสื้อที่ไม่ใช่เสื้อยืด นิยมสวมใส่เสื้อแขนสั้นมากกว่าเสื้อแขนยาว สำหรับกางเกงนิยมสวมใส่กางเกงยีนส์มากกว่ากางเกงแอสลิก ส่วนสีส้นของเสื้อผ้างี้ก็จะใช้สีอ่อน ๆ และสีกลางมากกว่าสีสดหรือสีโทนร้อน จะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญกำลังมีการพัฒนาการในการแต่งกายที่เปลี่ยนไปจากความความชอบแบบเด็ก ๆ ไปสู่การแต่งกายแบบผู้ใหญ่มากขึ้น

4.2 สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

ผู้วิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่ที่มีที่พักอาศัยในสภาพแวดล้อมที่คนส่วนใหญ่จะนิยมใช้เสื้อผ้ามือสองและเห็นว่าการใช้เสื้อผ้ามือสองดังกล่าวเป็นเรื่องที่สมควรที่จะเอาเป็นแบบอย่างเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากได้พบเห็นการใช้เสื้อผ้ามือสองเป็นประจำและเห็นว่าการใช้เสื้อผ้ามือสองแล้วสามารถทำให้ผู้อื่นหรือคนรอบข้างยอมรับได้ แม้ว่าตนเองจะพร้อมหรือไม่พร้อมทางการเงินก็ตาม จึงตัดสินใจที่จะใช้เสื้อผ้ามือสองดังที่ ดี กริ และรี ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังดังนี้

ดี (สัมภาษณ์), 6 มกราคม 2545 กล่าวว่า "คนอื่นเขาก็สวมใส่กัน เขาสวมใส่กันเยอะแยะ ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงคนวัยผู้ใหญ่ โดยเฉพาะวัยรุ่นนิยมกันมากและถ้าผมใส่เสื้อไหลคงจะเขยหน้าดูเลย"

กริ (สัมภาษณ์), 26 ธันวาคม 2545 ผู้เคยใส่เสื้อผ้ามือหนึ่งแต่เป็นเสื้อผ้างี้ราคาถูก ได้เล่าให้ฟังถึงเหตุผลที่ต้องใส่เสื้อมือสองว่า "ผมนะชอบเสื้อห้างมาก คือใส่แล้วดูภูมิฐาน แต่เมื่อสวมใส่ที่บ้านนะ เพื่อนที่บ้านบอกว่าหัวสูง รสนิยมสูงแต่รายได้ต่ำ"

บ้าง ก็จริงของเค้านะเสื้อห้างราคาแพงจะตาย ตอนอยู่กับเพื่อนที่บ้านผมจึงไม่ค่อยใส่เสื้อห้างเท่าไร ไม่อยากเกินหน้าเกินตาพวกเพื่อน ๆ แต่ถ้าไปกับเพื่อนที่โรงเรียนผมก็ใส่นะ”

รี (สัมภาษณ์), 13 มกราคม 2545 กล่าวว่า “ตั้งแต่ผมโตมาคนในหมู่บ้านส่วนใหญ่ นอกจากผู้ที่ทำงานรับราชการ พวกนี้ใส่เสื้อผ้ามือสองกันทุกคนเลย ราคาก็ถูก ผมนะลูกชาวบ้านไม่มีปัญญาจะใส่เสื้อผ้าราคาแพงหรอก”

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการที่บุคคลที่อาศัยอยู่ในแหล่งที่มีการใช้เสื้อผ้ามือสองและมีการพบเห็นการรอดอ้างอยู่บ่อยครั้งจนทำให้เห็นว่าเป็นเรื่องที่ต้องทำจึงเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความรู้สึกอยากที่จะใช้เสื้อผ้ามือสอง ในส่วนของผู้ที่ชอบเสื้อผ้ามือหนึ่ง ผู้วิจัยพบว่า ขณะที่อยู่กับสภาพแวดล้อมของผู้ที่ใช้เสื้อผ้ามือสองก็ปรับตัวให้สวมใส่เสื้อผ้ามือสองได้ ทั้งนี้เพื่อลดค่าครหาและสามารถที่จะเข้ากลุ่มโดยไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นส่วนเกินของกลุ่ม

4.3 การปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่นิยมเสื้อผ้ามือสอง

การปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่นิยมเสื้อผ้ามือสอง หมายถึง การที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้เข้าไปพูดคุยหรืออยู่ในกลุ่มเกี่ยวกับบุคคลที่นิยมเสื้อผ้ามือสอง ทำให้เขาได้รับรู้และซึมซาบถึงรูปแบบและรสนิยมการแต่งกายจนกระทั่งมีความรู้สึกที่รูปแบบและรสนิยมการแต่งกายดังกล่าวเป็นรูปแบบและรสนิยมของตนเอง การปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่นิยมเสื้อผ้ามือสองทำให้เกิดการรับรู้และซึมซาบประสบการณ์ในรูปแบบและรสนิยมการแต่งกายด้วยเสื้อผ้ามือสอง

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเสื้อผ้ามือสอง คือเพื่อนในกลุ่มโดยมีการปฏิสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกัน เช่น กลุ่มเพื่อนที่บ้านและกลุ่มเพื่อนที่โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

ชาติ (สัมภาษณ์), 11 มกราคม 2545 กล่าวว่า “เพื่อนในกลุ่มที่โรงเรียนชอบแต่งกายด้วยเสื้อผ่ามือสองที่มียี่ห้อ แรก ๆ ผมก็เห็นว่าเป็นเรื่องที่รับไม่ได้ ก็เสื้อแต่ละตัวราคาแพงมาก แต่เมื่อคบไปนาน ๆ ก็ชอบนะ เสื้อแต่ละตัวที่ใส่สวย ๆ ทั้งนั้น”

มัด (สัมภาษณ์), 13 มกราคม 2545 กล่าวว่า “แต่ก่อนผมใส่เสื้อผ่าสำเร็จรูป สิวายหรือแอไรท์ อะไรผมก็ไม่รู้จัก แต่เมื่อย้ายมาเรียนที่โรงเรียนนี้ เพื่อนเขาชอบนำแมกกาซีนเพลงฝรั่งมาให้ดู ก็เริ่มรู้จักยี่ห้อและรูปแบบการแต่งกายมากขึ้น ตอนหลังผมยึดแมกกาซีนพวกนี้แหละเป็นแนวการแต่งกายของผม”

ตา (สัมภาษณ์), 19 มกราคม 2545 กล่าวว่า “ที่บ้านผมส่วนใหญ่เขาก็ใช้เสื้อผ่ามือสองกัน ผมนะเริ่มใช้เสื้อผ่ามือสองที่มียี่ห้อก็หลังจากที่เริ่มคบและรู้จักกับรุ่นพี่ที่เค้าเรียนกรุงเทพฯ นั้นแหละ เมื่อเค้ากลับมาที่บ้านก็มีแฟชั่นเสื้อแบบใหม่ ๆ มาตลอด ระยะเวลาหลังเมื่อผมจะเลือกซื้อเสื้อผ่าผมก็จะโทรศัพท์ไปถามเขาว่า ตอนนี้แฟชั่นแบบไหนที่กำลังเป็นที่นิยม”

จะเห็นได้ว่าการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเสื้อผ่ามือสองจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะถ้าบุคคลนั้นเป็นเพื่อนด้วยแล้ว ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจากเพื่อนมักจะมีผลต่อการตัดสินใจในการซื้อและใช้เสื้อผ่ามือสอง ลักษณะดังกล่าวจึงเปรียบดังสะพานเชื่อมระหว่างบุคคลสองคนให้มีรสนิยมที่คล้ายคลึงกัน

สำหรับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีความนิยมในเสื้อมือหนึ่งและเปลี่ยนมานิยมใช้เสื้อผ่ามือสองด้วยนั้น ผู้วิจัยพบว่าเนื่องจากบุคคลเหล่านี้อยู่ในแวดวงการใช้เสื้อผ่ามาก่อนก่อนที่จะเปลี่ยนมาใช้เสื้อผ่ามือสองตามความนิยมของคนส่วนใหญ่ นั่นคือเห็นว่าเสื้อผ่ามือสองเป็นเสื้อที่คนส่วนใหญ่ในสังคมที่ตนเองอยู่ด้วยนั้นนิยมกันมาก อันเนื่องมาจากเสื้อผ่ามือสองมีราคาที่ถูกลงกว่าเสื้อผ่ามือหนึ่งมาก ถึงแม้ว่าเสื้อผ่ามือสองที่มียี่ห้อบางตัวจะมีราคาแพง แต่ถ้าเปรียบเทียบราคากับเสื้อผ่ามือหนึ่งแล้วเสื้อผ่ามือสองราคาถูกลงกว่า แต่ถ้าเปรียบเทียบกับเงินที่ได้แต่ละเดือนของผู้ข้อมูลสำคัญ ราคาของเสื้อผ่ามือสองที่มียี่ห้อนับว่าแพงมาก แต่เมื่อมีโอกาสรับข้อมูลและซึมซาบรสนิยมและ

รูปแบบการแต่งกายจากเพื่อนทำให้เกิดการตัดสินใจที่จะใช้เสื้อผ้ามือสองมากขึ้น ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ให้ข้อมูลกับผู้วิจัยว่า

พีต (สัมภาษณ์), 19 มกราคม 2545 กล่าวว่า "ในแต่ละเดือนผมได้เงินประมาณ 2,000 บาท บางทีผมต้องลดค่าอาหารบ้าง เพื่อเก็บเงินไว้ซื้อเสื้อก็อยากได้เสื้อนะ เห็นเพื่อนเขาใส่กันก็อยากมีเป็นของตัวเองบ้าง ไม่อยากยืมเค้า"

ลัน (สัมภาษณ์), 10 มกราคม 2545 กล่าวว่า "ช่วงนี้ใคร ๆ ก็ใส่เสื้อผ้ามือสองกันทั้งนั้นแหละ ที่เจอก็มีบ้างนะที่ใส่เสื้อผ้ามือหนึ่งแต่มีไม่มาก ก็เพื่อน ๆ นั้นแหละที่ชอบใส่กัน บางคนไม่รู้จุกก็หิ้วด้วยซ้ำไป เคยใส่แต่เสื้อมือสองราคาประมาณ 20-60 บาท แบบสภาพดูไม่ได้ แต่มาอยู่กับเพื่อน ๆ ก็อยากดูดีบ้างก็เลยซื้อเสื้อผ้ามือสองที่มีราคาแพงขึ้นเพื่อจะได้ดูดีและเข้ากับกลุ่มเพื่อนได้"

5. การแสวงหาข้อมูลก่อนตัดสินใจซื้อเสื้อผ้ามือสอง

จากลักษณะของความคาดหวังของผู้ให้ข้อมูลสำคัญของแต่ละคนจะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าผู้บริโภคเสื้อผ้ามือสองไม่ได้ผ่านขั้นตอนในการเลียนแบบกลุ่มเพื่อน ๆ และต้นแบบ จากการที่ได้มีการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการซื้อ-ขายเสื้อผ้ามือสองทำให้ทราบข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการซื้อเสื้อผ้ามือสอง เช่น การสืบเสาะหาข้อมูลอย่างไร กับใคร การเลือกเสื้อผ้ามือสองอย่างไรถึงจะได้เสื้อผ้าที่มีคุณภาพเป็นที่น่าพอใจ จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละคนจะได้รับข้อมูลที่เป็นแบบอย่าง กล่าวคือได้รับการเรียนรู้จากเพื่อน ๆ และผู้คนรอบข้างและมีส่วนร่วมในการซื้อขายมาล่วงหน้า แต่จะมีลักษณะบ่งบอกถึงขั้นตอนอย่างชัดเจนและข้อมูลที่ได้จะเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ซึ่งได้นำมาจัดลำดับขั้นตอนการเลียนแบบได้ 3 ลักษณะ ดังนี้

5.1 การแสวงหาข้อมูลโดยการซักถาม

ในการเข้าสู่กระบวนการเลียนแบบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญครั้งแรก ผู้วิจัยพบว่าได้เกิดจากการพูดคุยกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับเสื้อผ้ามือสอง เช่น ผู้ขายและเพื่อน ๆ ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่นิยมใช้เสื้อผ้ามือสอง เมื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีการตัดสินใจที่จะเลือก

ซื้อและเลือกใช้เสื้อผ้ามือสองข้อมูลต่าง ๆ ที่เคยได้รับจะถูกนำมาใช้ในการช่วยตัดสินใจ แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากการขาดประสบการณ์ในการเลือกซื้อและเลือกใช้เสื้อผ้ามือสองจึงทำให้รู้สึกยากในการตัดสินใจในการซื้อครั้งแรกและรู้สึกอาย ไม่มีความมั่นใจที่จะซื้อเสื้อผ้ามือสองที่มีเย็บห่อ เช่น ไม่มั่นใจว่าตัวเองจะเลือกเสื้อผ้าได้ตามสมัยนิยมหรือเปล่า เสื้อผ้าที่ซื้อจะเหมาะสมกับบุคลิกของตัวเองมั๊ยและไม่รู้ว่าตัวเองจะถูกหลอกหรือเปล่า เสื้อผ้ามือสองที่ซื้อมาราคาอาจจะแพงเกินความเป็นจริงแล้วเมื่อนำมาสวมใส่ก็ไม่มั่นใจว่าคนรอบข้างจะมองว่าเป็นอย่างไร เป็นต้น ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นสามารถแก้ปัญหาได้โดยการสืบหาข้อมูลจากผู้ที่มีประสบการณ์ในการซื้อและใช้เสื้อผ้ามือสอง โดยวิธีการซักถามจะถูกนำมาใช้เป็นครั้งแรกในการซื้อเสื้อผ้ามือสอง ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

พิต (สัมภาษณ์), 19 มกราคม 2545 กล่าวว่า "แรกๆก็ไม่รู้หรอกว่าเสื้อกระสอบที่เขานิยมเล่นนั้นแบบไหน ก็อาศัยที่รู้จักกับคนขายเสื้อกระสอบ เขาแนะนำให้"

รี (สัมภาษณ์), 13 มกราคม 2545 กล่าวว่า "อยู่กับเพื่อนๆ วันๆ ก็ไม่ค่อยเรื่องไปเที่ยวก็คุยเรื่องการแต่งตัวนี้แหละ เวลาผมมีปัญหาอะไรก็ถามพวกเข้านั้นแหละ"

ดี (สัมภาษณ์), 6 มกราคม 2545 กล่าวว่า "เวลาไปซื้อเสื้อกระสอบผมมักจะไปกับเพื่อน แบบถ้าเจอเสื้อที่ดูใจแต่ไม่แน่ใจว่าเขาเล่นกันหรือเปล่า ก็ถามเพื่อนนี้แหละเพื่อความมั่นใจในการซื้อ"

วา (สัมภาษณ์), 24 ธันวาคม 2544 กล่าวว่า "ผมเลือกเองไม่เป็นหรอก ก็น อาศัยเพื่อนนี้แหละแนะนำว่าเสื้อแบบไหนที่นิยมกัน"

จากการสังเกตผู้วิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมักจะประสบปัญหาในการเลือกซื้อเสื้อผ้ามือสองที่มีเกรดดี ๆ ในครั้งแรก ๆ แต่ปัญหาเหล่านี้จะถูกขจัดไปโดยการพยายามซักถามผู้ที่มีประสบการณ์ในการใช้เสื้อผ้ามือสองและนำไปสู่การปฏิบัติ ในส่วนของผู้ที่เคยใช้เสื้อผ้ามือหนึ่งและเปลี่ยนรสนิยมมาใช้เสื้อผ้ามือสอง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเหล่านี้จะศึกษาความนิยมในหมู่ของผู้ใช้เสื้อผ้ามือสองว่าในขณะนี้ตลาดของ

เสื้อผ้ามือสองนิยมแฟชั่นรูปแบบใดในการแต่งกาย เช่น ลักษณะ ยี่ห้อหรือรูปแบบของเสื้อผ้าเป็นอย่างไร ประสบการณ์ทั้งหมดของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เคยใช้เสื้อผ้ามือหนึ่ง และการสัมผัสกับบุคคลที่เคยมีประสบการณ์ไม่ว่าจะเป็นผู้ชายหรือกลุ่มเพื่อน ๆ ทำให้ทราบข้อมูลเป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในกลุ่มนี้เกิดความไม่มั่นใจในตัวเองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรสนิยมในการแต่งกาย จากที่เคยใช้เสื้อผ้ามือหนึ่งแล้วมาใช้เสื้อผ้ามือสอง ดังนั้นวิธีการซักถามและการพูดคุยกับเพื่อนในวงการใช้เสื้อผ้ามือสองหรือผู้ชายเสื้อผ้ามือสองจึงเป็นวิธีที่จะสร้างความมั่นใจในการเลือกซื้อและเลือกใช้เสื้อผ้ามือสอง ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ใช้ข้อมูลดังต่อไปนี้

มัน (สัมภาษณ์), 15 มกราคม 2545 ผู้มีประสบการณ์ในด้านเสื้อผ้ามือสองได้อธิบายว่า “แต่ก่อนไม่เคยใช้เสื้อผ้ามือสอง เพราะเห็นว่าเป็นเสื้อผ้าที่ไม่ค่อยมีเกรด คนขายเท่านั้นที่ใช้เสื้อผ้ามือสอง แต่เมื่อกลุ่มเพื่อนที่อยู่ด้วยกันนิยมสวมใส่มากขึ้น ก็เริ่มเข้าใจว่าเสื้อผ้ามือสองก็มีเกรดจะมีเกรดระดับสูง มีเกรดระดับต่ำเช่นกัน ก็เลยอยากลองเปลี่ยนสไตล์การแต่งกายบ้าง ครั้งแรกก็รู้สึกขัด ๆ ยังไงไม่ทราบ แต่เมื่อเริ่มมีคนชมให้ได้ยินบ้างก็เริ่มรู้สึกมั่นใจมากยิ่งขึ้น ก็เลยใช้มาตลอด แบบว่าราคาก็ถูกดี”

ซา (สัมภาษณ์), 6 มกราคม 2545 กล่าวว่า “ที่ผมมาเล่นเสื้อมือสองนี้ เพราะเพื่อนในกลุ่มรวมทั้งคนที่บ้านนิยมกันมาก แรก ๆ ก็ไม่กล้าซื้อหรือครบ เพราะเกรงว่าถ้าซื้อแล้วจะขายก็เลยให้เพื่อนแนะนำ ตอนหลังก็เริ่มมีความมั่นใจมากขึ้น”

5.2 การแสวงหาข้อมูลโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม

จากผลการศึกษาผู้วิจัย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเมื่อได้ผ่านการพูดคุยสนทนากันและมีการถ่ายทอดประสบการณ์การเลือกซื้อเสื้อผ้ามือสองแล้วยังมีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม คือ การร่วมเดินทางไปซื้อเสื้อผ้ามือสองพร้อมกับเพื่อน ๆ นั่นเอง รวมทั้งผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางคนที่เคยมีประสบการณ์ในการใช้เสื้อผ้ามือหนึ่งแล้วเปลี่ยนมาใช้เสื้อผ้ามือสอง คนเหล่านี้จะเริ่มด้วยการสังเกตพฤติกรรมการใช้และการเลือกซื้อเสื้อผ้ามือสองและรสนิยมของผู้ใช้เสื้อผ้ามือสองขณะนั้นโดยการเดินสำรวจบริเวณที่มี

การขายเสื้อผ้ามือสองหรือตลาดนัดที่มีการขายเสื้อผ้ามือสองและพยายามสังเกตว่ากลุ่มคนที่อยู่ในบริเวณนั้นมีรูปแบบการแต่งกายอย่างไร มีวิธีการเลือกซื้อกันอย่างไร หลังจากนั้นก็ศึกษาว่าในบริเวณดังกล่าวมีเสื้อผ้ามือสองอย่างที่ตัวเองต้องการหรือไม่ การเลือกสินค้าเสื้อผ้ามือสองกลุ่มนี้จะไม่ค่อยมีปัญหาในการเลือกรูปแบบเสื้อผ้ามากนัก เนื่องจากมีประสบการณ์ในด้านการเลือกเสื้อผ้าและรูปแบบการแต่งกายแบบเดิมอยู่แล้ว แต่จะมีความกังวลและมีความวิตกในเรื่องการซื้อเสื้อผ้ามือสองว่าจะได้สินค้าที่มี คุณภาพหรือไม่ ราคาเหมาะสมกับเสื้อผ้าหรือเปล่า เนื่องจากยังขาดประสบการณ์ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางคนได้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

พิต (สัมภาษณ์), 19 มกราคม 2545 กล่าวว่า "เพื่อนชอบชวนไปเดินตลาดบ่อยเวลาว่าง ๆ เมื่อไปถึงมันชอบแนะนำว่าเสื้อแบบไหนที่ค่านิยมสวมใส่กัน การเลือกซื้อควรจะเลือกอย่างไร มีหลักการต่อรองราคาอย่างไร บางครั้งก็ซื้อนะ แต่บางครั้งถ้าไม่ถูกใจก็ไม่ซื้อ"

มัด (สัมภาษณ์), 13 มกราคม 2545 เป็นอีกคนหนึ่งที่มีประสบการณ์ด้านนี้เล่าว่า "เพื่อนมาชวนไปบ้านเพื่อนคนหนึ่ง บอกว่าเพื่อนจะฝากกระสอบ⁴ ครั้งแรกผมไม่รู้หรือว่า "ฝากกระสอบ" เป็นอย่างไร ก็เลยอยากดู ดั่งนั้นก็เลยไปกับเพื่อน"

รี (สัมภาษณ์), 13 มกราคม 2545 ได้เล่าให้ฟังถึงประสบการณ์ครั้งแรกในการซื้อเสื้อผ้ามือสองที่มีเกรดดีว่า "ตอนแรกผมก็ไม่ค่อยได้ซื้อเสื้อผ้ามือสองที่เป็นหัวกระสอบ⁵สักเท่าไร แบบว่าเงินไม่ค่อยมีและอีกอย่างผมคัดเลือกเสื้อผ้าไม่เป็นด้วย แต่เพื่อนมันชอบไปซื้อที่ตลาดนัดบ่อย เขาชอบชวนไปเป็นเพื่อนเค้า ส่วนใหญ่ผมก็จะไปกับเค้า เพราะใจจริงผมก็อยากใส่เสื้อผ้าที่เป็นหัวกระสอบเช่นกัน แต่เลือกไม่เป็น เมื่อไปกับเพื่อนบ่อย ๆ ก็มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น ระยะเวลาหลังก็มีความมั่นใจในการเลือกซื้อและสามารถเลือกซื้อได้เองโดยไม่ต้องมีเพื่อนคอยให้คำแนะนำอีก"

⁴ ฝากกระสอบ หมายถึง การคัดแยกเสื้อผ้า

⁵ เสื้อผ้าหัวกระสอบ หมายถึง เสื้อผ้าที่ผ่านการคัดแยกแล้วและเป็นเสื้อผ้าที่มีคุณภาพ

5.1 การแสวงหาข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ

ในยุคของข้อมูลข่าวสารในปัจจุบัน สื่อเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความนึกคิดและการตัดสินใจ ผู้ซื้อจะรับและเลือกซื้อสินค้ามาจากการวิเคราะห์สารในสื่อ โดยการแยกแยะ บันทึกหรือเก็บไว้ตามความจำเป็นและความต้องการของแต่ละคน ถ้าสื่อนั้นถูกผู้ซื้อมองว่ามีประโยชน์ ตรงกับความต้องการของตนเองและน่าเชื่อถือก็จะส่งผลต่อการบริโภคของตนเอง การบริโภคเสื้อผ้ามือสองของผู้ให้ข้อมูลสำคัญก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน สื่อที่มีได้ให้ข้อมูลข่าวสารและใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการแสวงหาข้อมูลและแหล่งข้อมูล ได้แก่ วารสาร มิวสิควีดีโอและภาพยนตร์ ในส่วนของวารสารที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญชื่นชอบเป็นพิเศษเป็นวารสารที่เกี่ยวกับวงดนตรีของต่างประเทศ เช่น Music Express , Cross Roads , Rock Metal , Idol เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมทั้งวารสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวงดนตรีต่างประเทศอีกมากมาย สำหรับมิวสิควีดีโอและภาพยนตร์ซึ่งเป็นของต่างประเทศเช่นเดียวกัน การที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้รับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ช่างตื่นแล้วทำให้รู้ว่าตัวเองมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นและสามารถรับข้อมูลในเรื่องของแฟชั่นที่ทันสมัยทำให้เกิดการคล้อยตามอยากจะเลียนแบบนักแสดงหรือนักร้องที่ตัวเองชื่นชอบ ทำให้เกิดความรู้สึกว่าเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายที่ตัวเองได้สวมใส่ตามนักร้องและนักแสดงนั้นสวย น่าสวมใส่ เมื่อสวมใส่แล้วก็จะดูดี จึงทำให้มีการซื้อเสื้อผ้าในลักษณะดังกล่าวอยู่ตลอดเวลา ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

วา (สัมภาษณ์), 24 ธันวาคม 2544 กล่าวว่า "ได้ใช้หมวก N.Y. เสื้อ Dickies สีดำ กางเกง Dickies สีแดง ตามสไตล์การแต่งกายของวง Limbiz kit โคตรเท่ห์เลย"

มัด (สัมภาษณ์), 13 มกราคม 2545 กล่าวว่า "ผมนะชอบแต่งกายเลียนแบบนักดนตรีคนโปรด มิวสิควีดีโอของ Jadim ชินันแหละสไตล์ผม"

ชาติ (สัมภาษณ์), 11 มกราคม 2545 กล่าวว่า "ผมก็จะดูแบบเสื้อในหนังสือนั่นแหละก็จะพยายามซื้อมาให้ได้ ซึ่งบางครั้งก็ไม่รู้เหมือนกันว่าเสื้อแบบนั้นจะมีขายในเมืองไทยหรือเปล่า แต่ในความคิดของผม ผมก็จะพยายามหามาให้ได้"

6. บุคคลในตลาดเสื้อผ้ามือสอง

จากผลการศึกษาผู้วิจัยพบว่าธุรกิจเสื้อผ้ามือสองนั้นการดำเนินการเป็นกระบวนที่สลับซับซ้อน มีทั้งผู้ค้าส่งและผู้ค้าปลีกที่มีเครือข่ายทั้งในและนอกประเทศ

เสื้อผ้ามือสองแรกที่ได้ยวถูกส่งมาจากประเทศญี่ปุ่นเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี คนญี่ปุ่นที่ร่ำรวยมีฐานะก็มักจะใช้เสื้อผ้าไม่นานก็ทิ้งไปพร้อมกับถึงขยะที่รองรับไว้ ในขณะที่เดียวกันก็มีคนญี่ปุ่นที่มีฐานะยากจนจะนำเสื้อผ้าที่คนร่ำรวยทิ้งเพื่อเก็บมาขายให้กับพ่อค้าในราคาถูก ๆ แล้วพ่อค้าก็จะส่งไปยังโรงงานผ้าเก่าแล้วโรงงานนี้จะทำความสะอาดเสื้อผ้าเหล่านี้และโรยน้ำยาฆ่าเชื้อแล้วมัดเป็นชุด เพื่อจะส่งขายในลักษณะเป็นโหล ๆ หลังจากนั้นก็จะส่งขายที่ประเทศสิงคโปร์ อินโดนีเซียและมาเลเซียต่อไป

ส่วนเสื้อผ้ามือสองในประเทศเขมรถูกส่งมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งต้องการส่งเสื้อผ้าเหล่านี้มาช่วยเหลือประเทศผู้ลี้ภัยสงคราม จากสำนักงานข้าหลวงใหญ่แห่งสหประชาชาติส่งมาโดยไม่เก็บภาษี เสื้อผ้าเหล่านี้ได้รับการบริจาคจากตู้บริจาคของรัฐต่าง ๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกาแล้วแจกจ่ายให้กับประชาชนโดยไม่ทราบว่สหรัฐอเมริกาได้ส่งเสื้อผ้ามาให้เนื่องจากรัฐบาลเขมรต้องการเงินเพื่อดำเนินการต่าง ๆ โดยเฉพาะอุดหนุนกองกำลังและซื้ออาวุธสงครามจึงนำเสื้อผ้าที่ได้รับบริจาคมาเปิดขายแก่พ่อค้าคนกลาง

ส่วนใหญ่เสื้อผ้ามือสองถูกลำเลียงเข้ามาในประเทศไทยโดยทางเรือโดยมีการคัดแยกประเภทของเสื้อผ้าแต่ละชนิดและโรยน้ำยาฆ่าเชื้อทุกครั้งแล้วบรรจุกระสอบเพื่อการจำหน่ายต่อไป พ่อค้าคนไทยจะไปซื้อที่สิงคโปร์ในราคาลงทุนประมาณ 1,000,000 บาท หรือประมาณ 2,000,000 บาท โดยจะใช้วิธีจ่ายสดหรือโอนผ่านบัญชีธนาคารไปขอรับสินค้าครั้งเดียวหรือจะทยอยรับสินค้าเป็นงวด ๆ ตามที่นัดหมายไว้แล้วส่งให้ลูกค้าประจำ เพื่อให้เห็นภาพขอกระบวนการการขายเสื้อผ้ามือสองดังกล่าว ผู้วิจัยจะได้เสนอถึงระดับบุคคลที่เข้ามาทำการค้าขายเสื้อผ้ามือสองดังต่อไปนี้

6.1 ผู้ค้าส่ง

ผู้ค้าส่งในที่นี้หมายถึงทั้งพ่อค้าคนกลางที่ทำการค้าขายเสื้อผ้ามือสองโดยเป็นผู้ติดต่อซื้อเสื้อผ้ามือสองจากต่างประเทศ ผู้ค้าส่งจะทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการขนส่งเสื้อผ้ามือสองรวมทั้งเส้นทางในการขนส่ง เนื่องจากสินค้าเสื้อผ้ามือสองเป็นสินค้าที่ลักลอบเข้ามาโดยไม่ได้ผ่านการเสียภาษี ดังนั้นจึงต้องรู้เส้นทางหลบหนีเป็น อย่างดี การขนส่งของผู้ค้าส่งส่วนใหญ่จะบรรทุกสินค้าโดยรถกระบะ ครั้งละ 10 -15 กระสอบ ทั้งกระสอบเล็กและกระสอบใหญ่รวมกัน ถ้าจำเป็นต้องผ่านด่านตรวจสินค้าหรือสถานีตำรวจย่อย จะต้องมีการเสียค่าน้ำชาหรือค่าส่วย ครั้งละ 500 - 600 บาทและต้องจ่ายเป็นรายเดือนอีก เพื่อส่งไปยังผู้ค้าปลีก ผู้ค้าส่งจะมีหลายลักษณะด้วยกันคือ

1. ผู้ค้าส่งที่รับสินค้ามาแล้วจะนำสินค้าไปขายทั้งปลีกและส่งที่สวนจตุจักรและบริเวณอื่น ๆ ของกรุงเทพมหานครโดยเฉพาะ ซึ่งสินค้าเสื้อผ้ามือสองส่วนมากจะถูกคัดแยกมาโดยเฉพาะ
2. ผู้ค้าส่งรับสินค้าแล้วส่งไปยังผู้ค้าปลีกในบริเวณพื้นที่เกี่ยวกับพื้นที่ของผู้ค้าส่ง โดยผู้ค้าปลีกสามารถระบุสินค้าเฉพาะเจาะจงและจำนวนที่ต้องการ
3. ผู้ค้าส่งเมื่อรับสินค้ามาแล้วนำสินค้าไปส่งขายยังต่างจังหวัด

จากผลการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า การดำเนินธุรกิจการค้าของผู้ค้าส่งต้องมีการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้รักษากฎหมายและมีการเอื้อประโยชน์ร่วมกันและผู้ค้าส่งจะทำหน้าที่เป็นพ่อค้าคนกลางโดยรับของมาเพื่อตัดตอนกำไรจากการค้าอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ส่วนใหญ่เป็นเพียงผู้ซื้อซึ่งจะมีส่วนน้อยมากที่เป็นผู้ค้าด้วย ผู้วิจัยจึงไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลของผู้ค้าส่งได้มากนัก ในส่วนนี้ตลอดเวลาของการทำวิจัย ผู้วิจัยพยายามสอบถามข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญก็ได้ข้อมูลไม่มากนัก

6.2 ผู้ค้าปลีก

ผู้วิจัยพบว่า ผู้ค้าปลีกจะเริ่มจากการสั่งสินค้าเสื้อผ้ามือสองจากผู้ค้าส่งโดยสามารถเลือกรูปแบบหรือชนิดของสินค้าและกำหนดจำนวนสินค้าแล้วจึงนำไปขายยังตลาดสินค้าเสื้อผ้ามือสอง เมื่อได้เสื้อผ้ามือสองจากผู้ค้าส่งแล้วผู้ค้าปลีกก็ทำการผ่ากระสอบ เพื่อคัดแยกสินค้าแต่ละเกรดหรือคัดแยกเสื้อผ้ามือสองที่มียี่ห้อเพื่อขายในราคาระดับหนึ่ง ส่วนสินค้าที่ไม่มียี่ห้อก็ขายให้อีกระดับหนึ่ง สถานที่ที่ผู้ค้าปลีกได้นำสินค้าเสื้อผ้ามือสองส่วนใหญ่จะขายตามตลาดนัดในลักษณะเวียนกันไปเรื่อย ๆ ทั้งเจ็ดวัน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลกับผู้วิจัยดังต่อไปนี้

ตี (สัมภาษณ์), 6 มกราคม 2545 กล่าวว่า “ผมชอบไปเลือกเสื้อผ้ามือสองขณะที่ผ่ากระสอบ เพราะยังไม่มีมีการคัดแยกประเภทเสื้อผ้า ราคาถูกลงกว่า แต่ถ้าซื้อตอนที่เขาคัดแยกแล้ว ถ้าเสื้อสวย ๆ ยี่ห้อดัง ๆ ราคา ก็จะแพง”

มัด (สัมภาษณ์), 13 มกราคม 2545 กล่าวว่า “วันก่อนเพื่อนผมบอกว่ามีเสื้อฮาร์เลย์ เดวิดสัน สวยมากขายที่ตลาดนัดยามู (อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี) ก็ของแบโซะนั้นแหละ แต่ผมไปซื้อไม่ทัน ก็ตลาดนัดยามูจะเลิกประมาณ 12.00 น. ผมก็ไปหาแบโซะที่ตลาดจางังตีกอ (อ.เมือง จ.ปัตตานี) หวังเต็มที่จะไปซื้อให้ได้ ผมชอบนะเสื้อสไตล์นี้แต่แบโซะบอกว่ามีคนเอาแล้ว แหมเสียตายจริง ๆ”

นัน (สัมภาษณ์), 3 มกราคม 2545 กล่าวว่า “ผมเป็นลูกค้าประจำของแบคนหนึ่ง ตอนปิดเทอมก็ชอบไปดูเสื้อผ้ามือสองที่แกขาย แบบว่าเสื้อผ้ามือสองของแกสวยดีสภาพใหม่ ผมไปซื้อตลาดนัดไหนก็จะไปเลือกเสื้อผ้าของแกก่อน”

สำหรับผู้ค้าปลีกก็ต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเจ้าหน้าที่รัฐบาลโดยเฉพาะบริเวณด่านตรวจต่าง ๆ เพื่อความสะดวกในการเดินทางไปขายเสื้อผ้ามือสองตามตลาดนัดต่าง ๆ เช่นเดียวกับผู้ค้าส่ง

จากการให้ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยพบว่าสามารถแบ่งกลุ่มผู้ค้าปลีก ได้ 2 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้ค้าปลีกที่มีความรู้และประสบการณ์ในการคัดแยกเกรดเสื้อผ้ามือสอง ผู้ค้าปลีกกลุ่มนี้จะเป็นผู้ที่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับเสื้อผ้ามือสองมาก่อน ทั้งทางด้านการใช้เสื้อผ้ามือสองและการขายเสื้อผ้ามือสองจนสามารถพัฒนาตัวเองมาเป็นผู้ที่มีความสามารถในการคัดแยกเกรดของเสื้อผ้ามือสอง กลุ่มผู้ค้าปลีกกลุ่มนี้เริ่มเรียนรู้จากการที่ตัวเองชอบแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าที่มียี่ห้อดัง สภาพดี ตามสมัยนิยม ชอบที่จะเดินบริเวณตลาดนัดเพื่อคัดเลือกเสื้อผ้ามือสองที่เกรดดีมาสวมใส่เอง เมื่อผันตัวเองเข้ามาเป็นผู้ขายเสื้อผ้ามือสองจึงสามารถนำประสบการณ์เดิมมาใช้ในการขายเสื้อผ้ามือสอง บุคคลกลุ่มนี้จะมีความใกล้ชิดกับผู้ซื้อมาก เนื่องจากสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับเสื้อผ้ามือสองกับผู้ซื้อ เพื่อช่วยในการตัดสินใจซื้อจนสามารถสร้างลูกค้าประจำได้ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางรายได้ให้ข้อมูล ดังนี้

มัน (สัมภาษณ์), 15 มกราคม 2545 กล่าวว่า ร้านประจำที่ผมชอบไปซื้อนั่น เจ้าของร้านเป็นผู้ที่ชอบแต่งตัวตามสมัยมาก ลายสกปรนเสื้อแต่ละตัวสวยๆ ทั้งนั้น กางเกงนี้สีสวยริมแดงตะเข็บสวยมาก รองเท้าแจ๊ค แต่ละอย่างสวยสุดๆ จริงๆ เห็นเพื่อนเล่าให้ฟังว่า แกบ้ายี่ห้อก่อนหน้าทีแกจะมาขายเสื้อกระสอบอีก"

พิต (สัมภาษณ์), 19 มกราคม 2545 กล่าวว่า "ผมชอบนะ ชอบที่จะไปคุยกับ เจ้าของร้าน เพราะว่าบางทีที่มีเสื้อแบบใหม่มาเขาก็จะแนะนำ ผมเคยเจอเสื้อที่มียี่ห้อ กำลังจะซื้ออยู่แล้วเขี้ยว ดินะ ทีแกบอกก่อนว่าเป็นของเลียนแบบเพราะแกเคยใช้ยี่ห้อ นั้นมาก่อน ก็โชคดีไป"

2. ผู้ค้าปลีกที่ไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการคัดแยกเกรดเสื้อผ้ามือสอง จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการการเข้ามาประกอบการค้าเนื่องจาก ต้องการทำการค้าที่สามารถทำกำไรได้ดี โดยมองว่าสินค้าประเภทเสื้อผ้ามือสอง สามารถทำกำไรได้ อีกประการหนึ่งกลุ่มผู้ค้าเหล่านี้ได้เห็นตัวอย่างจากผู้ค้าคนอื่นที่

ประสบความสำเร็จในการทำการค้าเสื้อฝ้ายมือสองมาก่อน กลุ่มผู้ค้าประเภทนี้จะเป็นผู้ใหญ่และผู้หญิงเป็นส่วนใหญ่ การตั้งราคาสินค้าประเภทเสื้อฝ้ายมือสองจะมองที่คุณภาพและรูปแบบ ถ้าเสื้อฝ้ายมือสองอยู่ในสภาพดี สีไม่ซีด ก็จะตั้งราคาแพงกว่าปกติ แต่ถ้าเป็นสินค้าที่ด้อยคุณภาพ สีซีด มีรอยตำหนิก็จะขายในราคาถูกลง ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางคนได้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

ดี (สัมภาษณ์), 6 มกราคม 2545 กล่าวว่า "บางครั้งผมโชคดีมากก็ไปซื้อเสื้อฝ้ายมือสองที่กองอยู่ ราคาก็ไม่แพง แต่ได้เสื้อฝ้ายที่มีสติ๊กเกอร์วงดนตรี Limp Bizkit เสื้อฝ้ายที่มีสติ๊กเกอร์ของวงดนตรีวงนี้เขาเล่นกันมาก สงสัยเจ้าของไม่รู้จัก"

วา (สัมภาษณ์), 24 ธันวาคม 2544 กล่าวว่า "คนขายบางคนเชื่อว่า จะคัดเลือกเสื้อฝ้ายจำหน่ายทุกคน บางครั้งก็แข็งเช่นกัน เสื้อฝ้ายสภาพก็ไม่ดี ยี่ห้ออะไรก็ไม่รู้ ขายก็แสนแพง แข็งมาก"

มัน (สัมภาษณ์), 15 มกราคม 2545 กล่าวว่า "เคยฟลุ๊คเหมือนกัน ได้เสื้อมาตัวนึง Ben Davis นะ เห็นครั้งแรกไม่กล้าเข้าไปซื้อเพราะกลัวว่าราคาจะแพง ก็ลองสอบถามราคาดู เชื้อมัย 50 บาท ราคาถูกมากหาไม่ได้อีกแล้ว นี่ถ้าเป็นที่อื่นอย่างน้อยก็ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยบาทนั่นแหละ"

6.3 ผู้ค้าเสื้อฝ้ายมือสองที่คัดเลือกแล้ว

ผู้วิจัยพบว่า ผู้ค้าประเภทนี้มีความสามารถสูงในการคัดเลือกเสื้อฝ้ายมือสองที่มีเกรดดี รู้จักลักษณะเสื้อที่กำลังเป็นที่นิยม เช่น ยี่ห้อ รูปแบบเสื้อฝ้าย เนื้อผ้า เป็นต้น โดยบุคคลเหล่านี้จะคัดเลือกเสื้อฝ้ายมือสองโดยวิธีแรกผู้ค้าจะเดินคัดเลือกเสื้อฝ้ายมือสองที่มีเกรดดีบริเวณตลาดนัดหรือตามสถานที่ต่าง ๆ ที่มีการซื้อ - ขายเสื้อฝ้ายมือสอง ผู้ค้าจะซื้อในช่วงเช้าก่อนที่ผู้ซื้อทั่วไปจะมาซื้อ วิธีที่สองผู้ค้าจะไปคัดเลือกเสื้อฝ้ายมือสองตามบ้านของผู้ค้าปลีกในช่วงเปิดกระสอบแล้วจึงคัดเลือกเสื้อฝ้ายมือสอง สำหรับสถานที่ขายของผู้ค้าประเภทนี้จะขายตามตลาดนัดในบางส่วน แต่ส่วนใหญ่จะเปิดร้านขายเสื้อฝ้าย

มือสองเอง เนื่องจากเป็นเสื้อผ้ามือสองที่ถูกคัดเลือกแล้ว ดังนั้นราคาจึงแพงกว่าในตลาดนัดทั่วไป ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ให้ข้อมูลกับผู้วิจัย ดังต่อไปนี้

มัด (สัมภาษณ์), 13 มกราคม 2545 กล่าวว่า "พวกนี้รู้เรื่องเสื้อผ้าประเภทนี้ดี โดยเฉพาะแฟชั่นที่กำลังนิยมแล้วจะนำมาขายในร้าน แต่จะมีราคาแพง ๆ เพราะพวกเขาจะคัดเลือกก่อนพวกเรา คือเปิดกระสอบเค้าก็จะเลือกเองคัดเลือกเฉพาะเสื้อผ้าคุณภาพดี ๆ "

พิต (สัมภาษณ์), 19 มกราคม 2545 กล่าวว่า "เสื้อผ้ามือสองในร้านมีหลากหลายรูปแบบ เราต้องพิจารณาให้ดี ส่วนราคาของสินค้าส่วนมากก็จะราคาแพง ต่อรองราคาได้นิดหน่อย"

ตา (สัมภาษณ์), 19 มกราคม 2545 กล่าวว่า "เวลาจะซื้อเสื้อผ้ามือสองที่ตลาดนัดต้องไปแต่เช้าหน่อย ไม่งั้นไม่ทันพวกคัดหрок พวกนี้เอาของดี ๆ ไป ถ้าไปสายหน่อยก็เหลือแต่หาง กระสอบ⁶"

มัน (สัมภาษณ์), 15 มกราคม 2545 กล่าวว่า "บางครั้งไม่อยากจะไปตลาดนัดร้อนก็ร้อน กว่าจะได้เสื้อผ้าที่ถูกใจก็เหนื่อยแทบตาย ไม่คุ้มกับเสียเวลา ไปร้านดีกว่ามีเสื้อสวย ๆ คุณภาพดี ๆ เยอะ เพราะเค้าคัดเฉพาะที่มีคุณภาพ ราคาอาจจะแพงหน่อยแต่ก็โอเค ไม่ต้องเหนื่อย"

6.4 ผู้ซื้อเสื้อผ้ามือสอง

ในกระบวนการค้าเสื้อผ้ามือสองนับว่ามีความสำคัญมากในการกำหนดประเภทสินค้าในตลาดซื้อเสื้อผ้ามือสอง ในแต่ละช่วงความนิยมของผู้ซื้อจะมีความแตกต่างกันออกไป ผู้ค้าเองจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรู้ถึงรสนิยมของแต่ละช่วง การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ค้าและผู้ซื้อจึงสำคัญมาก ผู้ค้าสามารถที่จะเลือกลักษณะสินค้าเสื้อผ้ามือสองที่จะขาย ส่วนผู้ซื้อก็สามารถที่จะรู้ว่าในช่วงนั้นมีรูปแบบการแต่งกายอย่างไร จากข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญผู้วิจัยสามารถแบ่งผู้ซื้อออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

⁶ หางกระสอบ หมายถึง เสื้อผ้ามือสองที่ผ่านการคัดแยกแล้วและเป็นเสื้อผ้าที่มีคุณภาพต่ำ

1. กลุ่มคิดประดิษฐ์ใหม่

กลุ่มผู้ซื้อเสื้อผ้ามือสองประเภทนี้จะมีการติดตามความเคลื่อนไหวของ รูปแบบการแต่งกายอยู่ตลอดเวลา พยายามศึกษาจากสื่อต่าง ๆ เช่น วารสาร มิวสิควิดีโอ เป็นต้น กลุ่มผู้ซื้อประเภทนี้จะไม่มีต้นแบบในการแต่งกายที่แน่นอน โดยจะผสมผสาน รูปแบบการแต่งกายตามความชอบและความพอใจของตนเอง กลุ่มผู้ซื้อกลุ่มนี้ชอบ ทดลองแต่งกายด้วยรูปแบบการแต่งกายใหม่ ๆ อยู่เสมอ แต่ถ้ามีรูปแบบการแต่งกายดัง กล่าวเริ่มเป็นที่นิยมมากขึ้น กลุ่มผู้ซื้อกลุ่มนี้ก็จะเปลี่ยนรูปแบบการแต่งกายใหม่ ดังที่ผู้ ให้ข้อมูลสำคัญบางราย เช่น กามารูชามันหะสีแมและพงษ์สุชาติ ดินอะ ซึ่งมีประสบการณ์ในด้านนี้ได้ให้ข้อมูลไว้ ดังนี้

มัน (สัมภาษณ์), 15 มกราคม 2545 กล่าวว่า “ผมไม่ชอบแต่งกายเลียนแบบ ใครหรอก รู้สึกว่ามันโหลเกิน ผมชอบแต่งกายสไตล์ตัวเอง มันเป็นเอกลักษณ์ของผมเอง จะได้ดูเด่นกว่าเพื่อน ถ้าเพื่อนมาเลียนแบบผมก็จะเปลี่ยนสไตล์ใหม่”

ชาติ (สัมภาษณ์), 11 มกราคม 2545 กล่าวว่า “ผมชอบนะ วงดนตรีฮาร์คอร์ แต่ผมไม่ชอบการแต่งตัวให้เหมือนกันก็เห็นคนใส่กันเยอะ ก็มีบางทีที่ใส่แต่ต้องตรงที่ตัวเองชอบด้วยนะ”

2. กลุ่มเลียนแบบ

ในการแต่งกายของกลุ่มนี้เน้นที่ความทันสมัยเป็นที่นิยมของคนส่วนใหญ่ ในการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้ามือสอง กลุ่มนี้ต้องแน่ใจว่าเสื้อผ้าที่ซื้อมันเป็นเสื้อผ้าที่กำลังนิยม ในช่วงนั้น กลุ่มนี้จะมีวาทะติดกับผู้ชายมาก เนื่องจากผู้ชายจะมีข้อมูลเกี่ยวกับ แฟชั่นและรูปแบบการแต่งกายใหม่ ๆ และทันสมัยตลอดเวลา จากการวิจัย ผู้วิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มประเภทนี้ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลดังนี้

ชา (สัมภาษณ์), 6 มกราคม 2545 กล่าวว่า “ก่อนที่จะซื้อทุกครั้งต้องดูก่อนว่า คนส่วนมากนิยมหรือไม่ ถ้าจะให้ใส่เสื้อที่เขาไม่เล่น ผมไม่เอาหรอก”

รี (สัมภาษณ์), 13 มกราคม 2545 กล่าวว่า "ถ้ามีเสื้อแบบใหม่ ๆ มาจะซื้อเลย แต่ถ้าจะใส่หรือไม่ใส่นั้นต้องดูก่อนว่าคนในหมู่บ้านใส่หรือเปล่า ถ้าคนที่บ้านใส่ก็จะใส่ได้เหมือน ๆ คนอื่น"

ลิน (สัมภาษณ์), 10 มกราคม 2545 กล่าวว่า "การที่จะซื้อเสื้อสักตัว อย่างแรกที่ต้องคำนึงก็คือ เสื้อนั้นต้องนิยมเล่นกัน"

นิน (สัมภาษณ์), 3 มกราคม 2545 กล่าวว่า "ใครจะกล้าใส่ละของที่ชาวบ้านเค้าไม่ใส่กัน เดี่ยวเค้าหาว่าเรานิยมของแปลกอีก"

จากการสังเกตพบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเลือกเลียนแบบรูปแบบการแต่งกายที่สอดคล้องกับหลักการศาสนา กล่าวคือ ในศาสนาอิสลามมีการบัญญัติในเรื่องของการแต่งกายอย่างชัดเจนว่า ต้อง แต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่เรียบร้อย ไม่ควรใส่เสื้อผ้าที่มีรูปคนหรือสัตว์ เพราะสามารถจะทำให้เสียสมาธิในการปฏิบัติศาสนกิจ ดังนั้นเสื้อผ้าที่กลุ่มนี้มีความต้องการซื้อจะต้องถูกต้องตามหลักศาสนา ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางคนได้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตา (สัมภาษณ์), 19 มกราคม 2545 กล่าวว่า "ผมชอบเสื้อผ้าสีพื้น ไม่มีลวดลาย รูปแบบดูเรียบ ๆ และอีกอย่างในขณะที่เรากำลังปฏิบัติศาสนกิจไม่ต้องเกรงว่าคนจะจ้องเราแล้วเสียสมาธิ"

อัส (สัมภาษณ์), 10 มกราคม 2545 กล่าวว่า "เห็นพวกนี้ชอบใส่เสื้อกรีนวงดนตรีรีอค ไม่รู้หน้าดูตรงไหน บางทีมีรูปไม้กางเขนด้วย พวกเราใส่ไม่ได้ มันบาป"

7. ประเภทเสื้อผ้ามือสอง

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้เลือกซื้อเสื้อผ้ามือสองมาจากแหล่งต่าง ๆ ตามประเภทและความมากน้อยปะปนกัน เช่น สินค้าที่มาจากสหรัฐอเมริกาส่วนใหญ่จะเป็นเสื้อยืด เสื้อหนาว แจ็คเก็ต กางเกงยีนส์ ชุดว่ายน้ำ รองเท้า ทั้งนี้สังเกตได้

จากป้ายยี่ห้อสินค้าจะคิดว่า Made in U.S.A. และลักษณะสินค้าจะมีขนาดใหญ่ ๆ โดยเฉพาะกางเกงยีนส์จะมีมากเป็นพิเศษ นอกจากนี้สินค้าที่มาจากประเทศจีน ญี่ปุ่น เกาหลี ฮองกงและไต้หวัน ส่วนใหญ่จะเป็นเสื้อเชิ้ต เสื้อยืด ผ้าไหม ทั้งนี้สินค้าที่มาจากต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เกาหลี ฮองกงและไต้หวันจะมีชนิดของเสื้อผ้าคุณภาพ ความนิยมแตกต่างกันไป ดังที่ผู้วิจัยได้ศึกษาดังต่อไปนี้

1. สินค้าประเภทยีนส์ ได้แก่ กางเกงยีนส์ขายาว รูปทรงต่าง ๆ เช่น ทรงกระบอก ทรงเดฟ ทรงบอลลูน ทรงขาม้า เป็นต้น กางเกงยีนส์ตัดขา เอี๋ยม เสื้อยีนส์ แจ็คเก็ต ทั้งนี้มีทั้งยีนส์ธรรมดาและยีนส์สีต่าง ๆ

2. เสื้อกันหนาวและแจ็คเก็ต มีลักษณะของเนื้อผ้าแตกต่างกันออกไป เช่น ขนสัตว์ ผ้าย่าน ผ้าร่ม หนังสัตว์ ผ้ายัด โดยเฉพาะเสื้อกันหนาวบางตัวสามารถใช้สวมใส่ทั้งด้านในและด้านนอก

3. เสื้อยืด มีทั้งแบบคอกลม คอวีและแบบโปโล มีทั้งสีพื้นไม่มีลวดลายและมีลวดลายตามสมัยนิยม โดยส่วนมากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะนิยมลวดลายสติ๊กเกอร์ที่เป็นสัญลักษณ์ของยี่ห้อเสื้อผาก็ฟ้าต่าง ๆ เช่น ไนกี้ อาดีดาส อัมโบร เป็นต้น นอกจากนี้ยังนิยมสติ๊กเกอร์รูปที่แสดงถึงความเป็นคนตรีร็อค เช่น รูปนักร้องวงดนตรีร็อค ซอปเปอร์ เป็นต้น

4. เสื้อเชิ้ตมีทั้งแบบแขนสั้นและแขนยาว แบบสีพื้นและมีลายในตัวเสื้อ สำหรับแบบมีลายบนตัวเสื้อผู้ให้ข้อมูลสำคัญนิยมสวมใส่ ได้แก่ ลายดอกไม้ ลายสกอตต์ ลายทหาร เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญยังนิยมเสื้อเชิ้ตแบบเสื้อฮาวายหรือเสื้อเชิ้ตชายหาด คือเป็นเสื้อเชิ้ตที่มีเนื้อผ้าแบบบางเบา มีรูปทิวทัศน์ของชายทะเลหรือต้นไม้จากการสังเกตเสื้อนักเรียนของผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่เป็นเสื้อผ้ามือสอง

5. กางเกงสลิก มีทั้งแบบขาสั้นและแบบขายาวมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป มีทั้งผ้าขน ผ้าฝ้าย ผ้ามัน เป็นต้น มีทรงกระบอก ทรงเดฟ ทรงบูติก จากการสังเกตพบว่ากางเกงสลิกที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเลือกซื้อจะไม่มี ความแตกต่างทางด้านราคามากนักเนื่องจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญไม่นิยมยี่ห้อของกางเกงสลิก แต่จะนิยมทรงของกางเกงมากกว่า

6. กางเกงกีฬา มีลักษณะเป็นผ้าออร์มและผ้าฝ้าย โดยรูปทรงของกางเกงแต่ละชนิดก็มีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามชนิดของกีฬา เช่น กางเกงพิตที่ใช้ว่ายน้ำ และปั่นจักรยาน กางเกงขาสั้นใช้สวมใส่ขณะเล่นฟุตบอล เป็นต้น

7. กางเกงทหาร มีลักษณะเป็นลายทหารบก ทหารอากาศและทหารเรือ มีแบบรัดชายกางเกงและปล่อยชายกางเกง

โดยส่วนใหญ่ประเภทเสื้อผ้ามือสองที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญนิยมเลือกเป็นอันดับหนึ่งได้แก่ เสื้อยืด รองลงมาคือ เสื้อเชิ้ตและกางเกงยีนส์ โดยพิจารณาจากยี่ห้อ ประเภทของเนื้อผ้า คุณภาพและความเหมาะสมของรูปร่างเป็นหลัก

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยพบว่าลักษณะรูปแบบการจำหน่ายเสื้อผ้ามือสองมีอยู่ด้วยกัน 3 รูปแบบ คือ

1. แขนบนโครงร่มกันแดด โดยผู้ขายนำร่มสูงประมาณ 2 เมตร ส่วนมากเสื้อผ้าที่นำมาแขวนจะเป็นเสื้อผ้าที่คัดแยกแล้วมีคุณภาพดี ยี่ห้อดัง ราคาของเสื้อผ้ามือสองประเภทนี้จะมีราคาสูงกว่าปกติ การที่ผู้ขายนำมาแขวนโชว์ไว้บนโครงร่มกันแดดเพื่อเป็นการโฆษณาและดึงดูดลูกค้าให้มีความสนใจสินค้าในร้านของตน ราคาที่ขึ้นอยู่กับคุณภาพและยี่ห้อของเสื้อผ้าแขนบนราวเหล็ก โดยผู้ขายจะใช้ไม้แขวนแบบเหล็กลวดแขวนเสื้อผ้ามือสองบนราวแขวนมีขนาดความยาวประมาณ 2 เมตร ซึ่งราวแขวนจะมีลักษณะเป็นชั้นส่วนที่ถอดประกอบได้ คุณภาพเสื้อผ้ามือสองอยู่ระดับปานกลาง เป็นเสื้อผ้ามือสองที่มีตำหนิเล็กน้อย เช่น คอเสื้อกว้าง สีจาง สติกเกอร์หลุดลอก เป็นต้น ราคาประมาณตัวละ 30-60 บาท แต่ส่วนใหญ่ผู้ขายจะขาย 3 ตัว ราคา 100 บาท

2. กองบนพื้น ผู้ขายจะนำกระสอบเย็บติดกันเป็นขนาดใหญ่เพื่อวางเสื้อผ้ามือสอง บางร้านก็อาจจะวางกองบนแคร่ที่สามารถพับเก็บได้ คุณภาพของเสื้อผ้ามือสองประเภทนี้อยู่ในระดับต่ำมาก เสื้อผ้ามือสองประเภทนี้จะมีตำหนิมาก เช่น บางตัวอาจจะขาด ขนาดใหญ่หรือเล็กเกินไป มีคราบสกปรก เป็นต้น ผู้ซื้อต้องใช้เวลาในการเลือกมาก แต่ราคาเสื้อผ้ามือสองแบบดังกล่าวจะมีราคาถูกมาก ประมาณตัวละ 10-30 บาท

3. หนีบบนตาข่ายลวด โดยการขจัดลวดตาข่ายเป็นชั้น ๆ หนีบด้วยตัวหนีบ โดยสินค้าประเภทนี้เป็นเสื้อผ้ามือสองที่ผ่านการคัดเลือกแล้ว เป็นเสื้อผ้าที่มีคุณภาพดีกว่า

เสื้อผ้ามือสองที่แขวนบนโครงร่วมกันแดด ราคาก็แพงกว่า ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญเรียกเสื้อ
ผ้ามือสองที่หนีบบนตาข่ายลวดว่า หัวเสื้อ หมายถึงเสื้อที่ได้รับการคัดเลือกว่ามีคุณภาพ
ดีและยี่ห้อเป็นที่นิยมอีกด้วย

8. ขั้นตอนการเลือกซื้อเสื้อผ้ามือสอง

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 15 ราย ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อมูล
เกี่ยวกับขั้นตอนในการเลือกซื้อเสื้อผ้ามือสองในลักษณะเดียวกัน ซึ่งผู้วิจัยจะขอ
เสนอบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่น่าสนใจ 7 บทสัมภาษณ์ เพื่อพิจารณา
ขั้นตอนการเลือกซื้อเสื้อผ้ามือสอง ดังต่อไปนี้

วี (สัมภาษณ์), 13 มกราคม 2545 กล่าวว่า "ขั้นตอนในการซื้อเสื้อผ้ามือสอง
ในขณะที่เราเดินเข้าตลาดนัด คนขายบางคนก็กล่าวว่า "เสื้อผ้ามือสองครี๊บ" มีหลาย
แบบหลายสไตล์ เราก็เข้าไปดู ไปเลือกพร้อมกับสอบถามราคา และเดินดูร้านอื่นพร้อม
กับสอบถามราคาอีก ถ้าหากว่าได้ราคาตามความพอใจของเราก็จะตัดสินใจซื้อร้านนั้น
ในการต่อรองราคานั้น ขึ้นอยู่กับตัวเรามากกว่า หากเราพูดแล้วทำให้ผู้ขายใจอ่อนใจ ถ้า
หากผู้ขายตั้งราคาแพงเกินไปเราต้องทำเหมือนว่าไม่สนใจ ไม่เอา ผู้ขายก็จะลดราคาลง
มาเองก็จะเหลือราคาในระดับที่ถูกกลงกว่าเดิม วิธีนี้จะใช้ได้ผล ในการเลือกเสื้อผ้ามือ
สองอยู่ที่ตัวคนซื้อมากกว่า ถ้ารู้จักซื้อหรือคัดเลือกเสื้อผ้ามือสองเก่งก็มักจะได้ของที่มี
คุณภาพดี ๆ ดังนั้นเราควรไปเลือกกับผู้ที่มีความถนัดในการเลือกซื้อและมีประสบการณ์
ในด้านเสื้อผ้ามือสองสำหรับขั้นตอนในการเลือกเสื้อผ้ามือสองในร้าน เราควรเดินดูเสื้อ
ผ้าในร้านให้ทั่วเสียก่อนเพราะเสื้อผ้าจะมีป้ายบอกราคา แต่เพียงเราเดินไปเลือกทั่วตัว
ใดที่เราชอบ แต่ในร้านมักจะต่อรองราคาได้เพียงเล็กน้อย เพราะเป็นเสื้อผ้าที่มีการคัด
เลือกมาแล้ว"

พีต (สัมภาษณ์), 19 มกราคม 2545 กล่าวว่า "การเลือกเสื้อผ้ามือสองในตลาด
นัด ชั้นแรกเราก็เดินดูไปเรื่อย ๆ ดูให้ทั่วตลาดก่อน เพื่อที่จะเลือกดูว่าเสื้อผ้าแบบใดที่

ชอบก็เดินดู ๆ ไปก่อนยังไม่ต้องตัดสินใจซื้อในทันทีเพราะอาจจะมีเสื้อผ้าสวย ๆ กว่า ถ้าเลือกถูกใจแล้วก็จะนำมาพิจารณาว่าทั้งสองสามตัวที่เลือกไว้ ตัวใดสวยที่สุด ถูกใจที่สุด พิจารณาจากหลาย ๆ อย่าง เช่น ราคา ควรเลือกราคาที่ถูกกว่า เนื้อผ้า ตัวใดดีกว่า ไม่มีรอยขาด รอยตำหนิ และเลือกว่าตัวใดที่กำลังเป็นที่นิยม ถ้าถูกใจตัวใดก็นำมาต่อรองราคากัน การต่อรองราคาก็จะทำได้โดยต่อรองให้ต่ำมาก เพราะถ้าผู้ขายไม่ให้ในราคานี้เราก็อาจจะเพิ่มอีกนิดหน่อย และเมื่อได้ราคาที่ถูกใจทั้งผู้ซื้อและผู้ขายก็ตกลงเอาตัวนั้นเลย แต่ถ้าอยากได้เสื้อผ้าที่มียี่ห้อต้องไปเลือกซื้อเสื้อผ้ามือสองในร้าน ก็เลือกเสื้อผ้ามือสองที่แขนไว้ซึ่งล้าแล้วแต่มีราคาแพง ยี่ห้อดัง ๆ แต่เราเลือกตามที่เราต้องการและเป็นที่ยอมรับที่สุด นำเสื้อตัวนั้นไปพิจารณาราคาแล้วก็ต่อรองราคากับผู้ขาย ในการต่อรองราคานั้น เราก็พยายามหาตำหนิของเสื้อผ้าตัวนั้น เพื่อที่จะได้ต่อรองราคาได้ง่ายขึ้น และถ้าต่อรองราคาเป็นที่น่าพอใจของเรา เราก็ตกลงซื้อเสื้อตัวนั้นเลย"

มัด (สัมภาษณ์), 13 มกราคม 2545 กล่าวว่า "ขั้นตอนแรกในการเลือกซื้อเสื้อผ้ามือสองในตลาดนัด ผมก็เดินดูให้ทั่วตลาด ดูแต่ละร้าน เมื่อเดินดูทั่วแล้วผมก็กลับไปร้านที่ผมถูกใจ โดยการเข้าไปนั้นจะเข้าดูร้านที่ถูกใจมากที่สุดก่อน แล้วค่อย ๆ ทะยอยไปดูร้านถัดไป สำหรับการซื้อก็จะซื้อแบบตรวจสอบต่าง ๆ นา นา ไม่ว่าจะเป็นทรงของเสื้อผ้า รอยขาด รอยเปื้อน แม้กระทั่งสี ผมก็ยังเลือกว่าสีจางหรือเปลา แล้วก็สีต้องถูกใจผมด้วย ส่วนราคานั้นผู้ขายตั้งราคาไว้สูงมาก สมมติว่า เจ้าของร้านตั้งราคา 180 บาท ผมก็ต่อรองราคาเหลือครึ่งหนึ่งของราคาที่ตั้ง ถ้าหากเจ้าของร้านไม่ให้ ผมก็ถามเจ้าของร้านว่า เสื้อตัวนี้สุด ๆ แล้วให้เท่าไร ถ้าหากผมกล้าสู้ราคาที่เจ้าของร้านให้ ผมก็เอา แต่ถ้าผมยังคิดว่าราคายังสูงอยู่ผมก็ไม่เอา ส่วนมากแล้วผมจะซื้อเสื้อด้วยราคาใกล้เคียงหรือต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของราคาที่ตั้งไว้ เช่น 80 บาท ต่ต่อรองราคาเหลือ 40 บาท หรือ 50 บาท ถ้าสูงกว่านี้ผมก็จะไม่สู้ราคาและสำหรับการเลือกซื้อเสื้อผ้ามือสองที่ขายในร้านส่วนมากแล้วเขาจะตั้งราคาไว้แล้วอันเนื่องมาจากเสื้อในร้านได้ผ่านการคัดเลือกมาแล้ว การเลือกซื้อของผม อันดับแรกก็เลือกเสื้อตัวที่ถูกใจที่สุดหลังจากนั้นก็สอบถามราคา ถ้าราคาสูงเกินไป ผมก็ไม่ซื้อ แต่ถ้าราคาไม่สูงนักผมก็อาจจะซื้อก็ได้ ส่วนการต่อรองราคาอาจมีบ้าง แต่คงต่อรองราคาได้ไม่มากนัก"

ดี (สัมภาษณ์), 6 มกราคม 2545 กล่าวว่า "เริ่มแรกของการเลือกซื้อเสื้อผ้ามือสองในตลาดนัดของผมเลยก็คือการสังเกตรอบ ๆ ตลาดนัดว่าตลาดนั้นกว้างใหญ่แค่ไหน จากนั้นก็จะเดินดูในแต่ละร้าน แต่จะเป็นการเดินดูเพียงอย่างเดียวก่อน และจะเดินดูไปเรื่อย ๆ แต่หากพบเสื้อผ้าที่ต้องการ ก็จะเข้าไปเลือกดูและตรวจดูสภาพของเนื้อผ้า ยี่ห้อและความเก่าความใหม่ ซึ่งดูจากสีของผ้าและหากเป็นที่น่าพอใจก็จะลองสอบถามราคาดูก่อน แต่จะเป็นแค่การสอบถามเท่านั้นยังไม่ตัดสินใจซื้อ หลังจากนั้นก็เดินดูไปเรื่อย ๆ เมื่อเจอตัวที่ถูกใจอีกและถ้าหากเจอเสื้อผ้าที่เราถูกใจอีกก็จะทำเช่นเดียวกับครั้งแรก สรุปง่าย ๆ คือ จะเดินดูและตรวจดูสภาพของเสื้อผ้าและจะสอบถามราคา หลังจากนั้นก็นำมาสรุปว่าร้านใดเนื้อผ้าดีที่สุด ยี่ห้อและราคาเป็นที่น่าพอใจที่สุด เมื่อตัดสินใจได้แล้วจะกลับไปดูร้านนั้นอีกและต่อรองราคาและพยายามพูดต่อรองราคาให้เจ้าของร้านลดราคาให้ได้มากที่สุด ซึ่งจะให้เพื่อนที่ไปด้วยพูดต่อรองราคาให้และหากเป็นที่น่าพอใจก็จะซื้อ แต่สินค้าในตลาดนัดส่วนมากจะเป็นสินค้าที่ไม่ค่อยจะมีคุณภาพนัก แต่ราคาจะถูกกว่าในร้านและต่อรองราคาได้ง่ายกว่าในร้าน และสินค้าก็จะมีไม่ค่อยมียี่ห้อ ส่วนการซื้อเสื้อผ้ามือสองในร้านเริ่มแรกจะไปดูร้านที่ขายเสื้อผ้ามือสองที่ผู้คนส่วนใหญ่มักจะเข้าและสอบถามกับเพื่อน ๆ ที่เคยซื้อว่าร้านใดที่น่าซื้อและมีเสื้อผ้าที่ทันสมัยเป็นที่น่าพอใจที่สุด หลังจากนั้นก็จะเข้าไปดูและเลือกดูเสื้อผ้าในร้านนั้น เมื่อเจอเสื้อผ้าที่ตรงกับความต้องการและเป็นที่น่าพอใจ ก็จะเข้าไปถามราคาและพยายามต่อรองราคา แต่ในร้านส่วนใหญ่แล้วจะต่อรองราคาได้ยากและมักจะมีราคาแพงกว่าในตลาดนัด แต่สินค้าจะมี คุณภาพดีกว่าและส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าประเภทที่มียี่ห้อต่าง ๆ"

วา (สัมภาษณ์), 24 ธันวาคม 2544 กล่าวว่า "ขั้นแรกเราต้องพิจารณากลุ่มเสื้อก่อนว่าเป็นประเภทใด เสื้อจะมีหลายประเภท เช่น เสื้อเชิ้ตแขนยาว แขนสั้น และเสื้อยืด แขนยาว แขนสั้น เป็นต้น ส่วนมากผมจะเลือกเสื้อที่เปิดกระสอบใหม่ ๆ เพราะว่าของภายในกระสอบอาจจะยังไม่มีผู้ค้ามาคัดเลือก ถ้าเราเลือกเสื้อที่เหลือจากที่ผู้ค้ามาคัดเลือกไปแล้วอาจจะได้เสื้อผ้าที่มีตำหนิ เราจะสังเกตเห็นว่าเสื้อผ้าที่เพิ่งเปิดกระสอบใหม่ ๆ จะมีรอยยับมากกว่าปกติ หลังจากนั้นก็คัดเลือกยี่ห้อหรือตัวสกรีนหรือรูปภาพต่าง ๆ อย่างที่เราชอบหรือต้องการพร้อมกับพิจารณาราคาที่เจ้าของตั้งไว้ ถ้าเป็นเสื้อผ้าที่เรา

ชอบจริง ๆ เราจะไม่เกี่ยงเรื่องราคามากนัก แต่ทางที่ดีควรจะมีการต่อรองราคาก่อนเท่าที่จะทำได้ สำหรับขั้นแรกในการเลือกซื้อเสื้อผ้ามือสองในร้านเราก็ต้องไปแผนกที่เราต้องการซื้อ เพราะจะมีหลายแผนก เช่น แผนกการกีฬา แผนกแฟชั่นหรือแผนกการแต่งกายในการละหมาด ในการซื้อเสื้อผ้าแต่ละครั้งเราควรคำนึงถึงงบประมาณที่เรามีและเสื้อผ้าที่ซื้อควรเป็นเสื้อผ้าที่ชอบมากที่สุด"

दान (สัมภาษณ์), 24 ธันวาคม 2544 กล่าวว่า "เมื่อผมเข้าไปในตลาดนัดก็จะเดินรอบ ๆ ตลาดนัดก่อนถ้าเราเจอเสื้อผ้าที่ถูกใจแล้วก็จะตั้งไว้ก่อนเราต้องเดินให้ทั่วตลาดเสียก่อน เมื่อเดินจนทั่วแล้วผมก็จะพิจารณาว่าร้านใดที่มีเสื้อผ้าที่ผมถูกใจที่สุด ก็จะเข้าร้านนั้นทันที โดยวิธีของผมมี ดังนี้

1. พิจารณาเสื้อผ้าที่เราถูกใจว่าเนื้อผ้าเป็นอย่างไร มีรอยขาด มีตำหนิหรือไม่ และสไตล์เสื้อผ้านั้นเหมือนกับเพื่อนเราหรือเปล่า ถ้าเหมือนผมก็จะไม่ซื้อ

2. ถ้าเสื้อผ้าตัวนั้นไม่มีอะไรที่เหมือนกับข้อ 1 ผมก็จะถามราคาทันที สมมติว่าเสื้อตัวนี้ราคา 100 บาท แนนอนที่สุดผมก็จะต่อรองราคากับคนขายด้วยราคา 60 บาท แต่คนขายบอกว่า เขาให้ได้แค่ 70 บาท ถ้าเสื้อตัวนี้ถูกใจเรามากและเป็นสไตล์ของเรา ผมก็จะกล้าซื้อเสื้อตัวนั้นด้วยราคา 70 บาท

3. เมื่อเราซื้อเสื้อผ้าแล้วก็จะขอบคุณเจ้าของร้านและบอกว่าวันหลังจะมาซื้ออีกและสำหรับเสื้อผ้ามือสองในร้านผมจะไม่ค่อยซื้อ เพราะส่วนใหญ่จะเป็นเสื้อผ้าที่มีราคาแพง แต่ถ้ามีเสื้อผ้าที่เราถูกใจและเป็นสไตล์ของเรา ถึงแม้ว่าจะมีราคาแพงผมก็จะกล้าซื้อ วิธีต่อรองราคาของผมในร้านก็ไม่ค่อยจะเรื่องมากนัก สมมติว่าคนขายตั้งราคา 200 บาท ผมก็จะขอเพียง 150 บาท แต่ถ้าเค้าบอกว่าให้ได้แค่ 170 บาท ผมก็จะยินยอมซื้อทันทีเพราะเราถูกใจและเป็นสไตล์ของผม"

มัน (สัมภาษณ์), 15 มกราคม 2545 กล่าวว่า "แรกเริ่มเลยก็จะชวนเพื่อนไปตลาดกันซัก 2-3 คน เมื่อไปถึงก็จะจอดรถไว้ในที่จอดรถแล้วเดินลงไปดูเสื้อผ้า ถ้าหากเสื้อผ้าตัวใดรู้สึกสะดุดตาสะดุดใจก็เข้าไปดู เกณฑ์การพิจารณาก็ง่าย ๆ คือดูว่าสีผ้ายังสีสดหรือไม่ เนื้อผ้าเป็นเนื้อผ้าชนิดใด ขนาดพอดีกับเราหรือเปล่า มีตำหนิหรือไม่ แล้วจะเข้าไปถามราคากับ ผู้ขาย หากราคาที่ผู้ขายบอกแพงเกินไป ก็จะต่อรองราคาให้ลด

ลงอีกจนกว่าเป็นที่น่าพอใจและราคาสินค้าก็เหมาะสมกันก็ตกลงซื้อ แต่หากว่าต่อรองราคาแล้วไม่เป็นที่น่าพอใจก็คงต้องบ้าย บ้าย ผู้ขายแล้วเดินไปดูต่อร้านอื่นอีก สำหรับเสื้อผ้ามือสองในร้านจะมีราคาแพงกว่าในตลาดนัด แต่ส่วนมากคิดว่าสภาพเนื้อผ้ามือสองอยู่ในสภาพที่ดีกว่าที่ขายในตลาดนัด ส่วนการพิจารณาคุณภาพเสื้อผ้านั้น ๆ ก็เหมือน ๆ กัน คือ สีเสื้อผ้า เนื้อผ้า ขนาดและดูว่ามีตำหนิหรือเปื้อนพร้อมกับราคาก็เหมาะสมกับเสื้อผ้านั้น ๆ ด้วย”

จากบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยสามารถสรุปถึงขั้นตอนในการเลือกซื้อเสื้อผ้ามือสองได้ดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการเลือกซื้อเสื้อผ้ามือสอง

การซื้อเสื้อผ้ามือสองเริ่มต้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญเข้าสู่ตลาดเสื้อผ้ามือสอง เมื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญเดินทางถึงตลาดนัดแล้วจะเริ่มสำรวจเสื้อผ้าที่มีขายในร้านแต่ละร้านเสียก่อนโดยพยายามเลือกเสื้อผ้ามือสองที่ดูใจอย่างคร่าว ๆ และจะพยายามจำว่าเสื้อดังกล่าวอยู่ร้านใดบ้าง หลังจากนั้นก็จะเดินเลือกเสื้อผ้ามือสองร้านอื่น ๆ ต่อไปจนกว่าจะเลือกร้านทั้งหมดที่มีในตลาดนั้นจึงจะวกมายังร้านที่เลือกไว้อีกครั้ง

2. ขั้นตอนการพิจารณาเสื้อผ้ามือสอง

เมื่อเลือกเสื้อผ้ามือสองที่ดูใจแล้วผู้ให้ข้อมูลสำคัญก็จะกลับมาพิจารณารายละเอียดของเสื้อผ้ามือสอง จากการศึกษาพบว่าเกณฑ์ในการพิจารณาในการเลือกเสื้อผ้ามือสองผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะพิจารณาลักษณะทั่วไปของเสื้อผ้ามือสองเป็นอันดับแรก ได้แก่ รูปทรง สี รอยตำหนิ เป็นต้น รองลงมาคือพิจารณาเย็บของเสื้อผ้ามือสองว่าโดยจะเลือกเย็บที่กำลังได้รับความนิยม ที่สำคัญต้องเป็นเย็บห่อแท้ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ตั้งข้อสังเกตว่า “เสื้อผ้ามือสองบางตัวไม่มีป้ายเย็บห่อเนื่องจากว่าผู้ขายบางคนจะตัดเย็บจากเสื้อผ้าอีกตัวไปติดเสื้อผ้าอีกตัวหนึ่งเพื่อเพิ่มราคาให้กับสินค้า ดังนั้นการเลือกซื้อเสื้อผ้ามือสองต้องสังเกตให้ดีว่าป้ายที่ติดอยู่นั้นเป็นของแท้หรือเปล่า” และจะ

พิจารณาราคาเป็นอันดับสุดท้าย โดยจะพิจารณาความเหมาะสมของราคากับคุณภาพ และยี่ห้อของเสื้อผ้ามือสอง

3. การต่อรองราคา

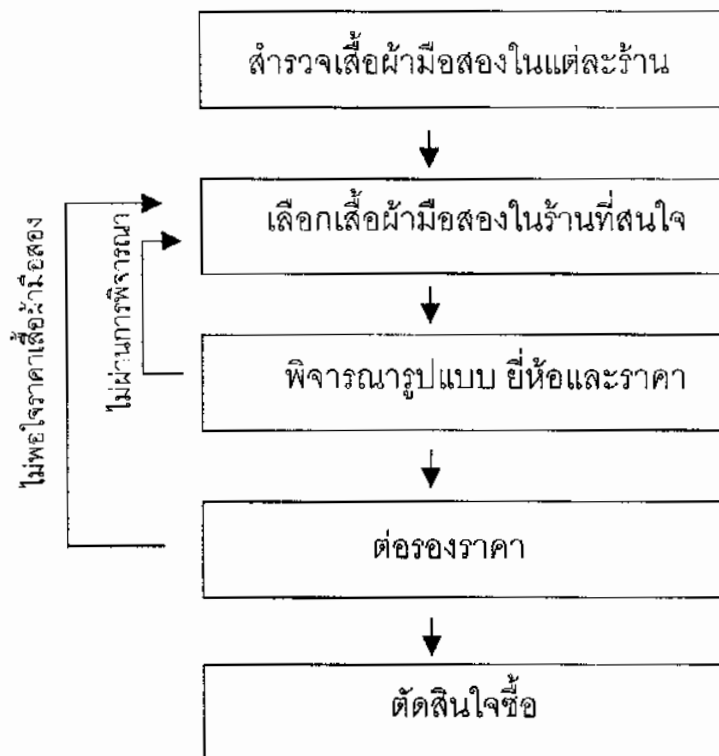
การกำหนดราคา จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า ผู้ขายมักจะกำหนดราคาของเสื้อผ้ามือสองไว้เป็นสองเท่าของราคาที่ต้องการขาย ดังนั้นหลักการต่อรองราคาเสื้อผ้ามือสองคือต้องต่อรองราคาเป็นครึ่งหนึ่งของราคาที่ตั้งไว้ แต่ในบางครั้งผู้ขายอาจจะไม่ยอมลดราคา ผู้ให้ข้อมูลสำคัญก็จะพยายามขึ้นราคาทีละนิดให้เพิ่มขึ้นอีกโดยจะอยู่ระหว่าง 10 - 20 บาท จนกว่าเกิดความพอใจทั้งสองฝ่ายจึงจะมีการซื้อขายเกิดขึ้น ในกรณีที่ไม่สามารถตกลงราคากันได้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะเดินเลือกที่ร้านอื่นก่อน แต่ถ้าต้องการซื้อเสื้อผ้ามือสองตัวดังกล่าวก็จะค่อยกลับมาซื้อในภายหลัง พงษ์สุชาติ ดินอะ ได้ให้เคล็ดลับใน การซื้อเสื้อผ้ามือสองว่า "การซื้อเสื้อผ้ามือสองในแต่ละครั้งอย่าพยายามแสดงให้ผู้ขายเห็นเราต้องการซื้อสินค้าดังกล่าว เพราะผู้ขายจะลดราคาลงไม่มากนัก ถ้าตกลงกันไม่ได้ก็ให้เดินออกจากร้านไปก่อน บางครั้งผู้ขายก็จะเรียกกลับมาเพื่อต่อรองราคากันอีกครั้งและจะลดราคาลงอีกเพราะผู้ขายก็ต้องการที่จะขายสินค้าเช่นกัน"

4. การตัดสินใจซื้อ

หลังจากที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้พิจารณาเสื้อผ้ามือสองตามข้อ 2 และสามารถตกลงราคากับผู้ขายตามข้อ 3 แล้ว ผู้ให้ข้อมูลสำคัญก็จะตัดสินใจซื้อทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญก็ยังใช้ข้อมูลจากเพื่อน ๆ ในการตัดสินใจอีกครั้ง จึงจะตัดสินใจซื้อ

สำหรับขั้นตอนในการซื้อเสื้อผ้ามือสองนั้นผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางรายอาจจะมีขั้นตอนในการซื้อที่แตกต่างกันดังแสดงในแผนภาพ 5 เช่น กรณีของพงษ์สุชาติ จะพิจารณาเฉพาะยี่ห้อมากกว่าพิจารณาอย่างอื่น โดยไม่สนใจราคาแม้ว่าราคาค่อนข้างสูงก็ตาม และกรณีของอดิโน้นจะพิจารณาในเรื่องของราคาเป็นอันดับแรก เป็นต้น

แผนภาพ 5 ขั้นตอนการซื้อเสื้อฝ้ายมือสอง

9. การประเมินของผู้ซื้อเสื้อฝ้ายมือสอง

การเลือกซื้อเสื้อฝ้ายมือสองแม้จะมีการพิจารณาตัดสินใจอย่างรอบคอบเพียงใดก็ตาม ก็ยังสามารถได้เสื้อฝ้ายมือสองที่ไม่มีคุณภาพ มีรอยตำหนิและจุดที่สร้างความไม่พอใจให้กับผู้ซื้อเสื้อฝ้ายมือสอง ดังนั้นการจะตัดสินใจในการซื้อเสื้อฝ้ายมือสองในครั้งต่อไปจึงเกิดการประเมินหลักการซื้อเสื้อฝ้ายมือสองนั่นเอง

ผู้วิจัยพบว่า วิธีการที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประเมินเสื้อฝ้ายมือสอง ซึ่งจะนำเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกซื้อเสื้อฝ้ายมือสองมาเป็นเกณฑ์ในการประเมินผลหลังการซื้อต่อไป

จากการศึกษาผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 15 ราย ทำให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน โดยสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. เกณฑ์เกี่ยวกับรูปแบบของสินค้า

จากการศึกษาพบว่ารูปแบบของเสื้อผ้ามือสองที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินนั้นได้แก่ ความเหมาะสมของรูปแบบเสื้อผ้ามือสองต่อบุคลิก ขนาดที่เหมาะสม โดยขนาดที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสวมใส่คือ ขนาด S (Small) , M (Medium) และ L (Large) นอกจากนี้ยังประเมินจากลวดลายของตัวเสื้อว่าเป็นที่นิยมมากน้อยเพียงใดและตำหนิของเสื้อผ้ามือสอง ถ้าหากพบตำหนิหลังการซื้อมากเท่าใด โอกาสที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะสวมใส่ก็น้อยเท่านั้น ดังเช่น กรณีของ ดี

ดี (สัมภาษณ์), 6 มกราคม 2545 กล่าวว่า "ผมเคยซื้อกางเกงยีนส์สามส่วน แบบรัดรูป ตอนเลือกก็เห็นว่าสวยดีก็เลยซื้อ แต่เมื่อนำมาสวมใส่ก็ใส่ไม่ได้ คือผมตัวสูง ผอม ใส่แล้วเหมือนนกระยางเลย"

พีต (สัมภาษณ์), 19 มกราคม 2545 กล่าวว่า "ผมมีเสื้อที่สกรีนวงดนตรีร็อคอยู่ ตัวหนึ่ง ซื้อมาแพงมาก แต่ก็ไม่ได้ใส่ ก็ใครจะกล้าใส่ละ หัวนักดนตรีหายไปคนหนึ่ง ตอนแรกไม่ได้สังเกตก็เพื่อนติบ่อย ๆ ก็รู้สึกเขินอาย ก็เลยไม่ใส่อีกเลย"

ฮาท (สัมภาษณ์), 26 ธันวาคม 2544 กล่าวว่า "เมื่อกลับถึงบ้านก็นำเสื้อที่ซื้อ มานั่งดูกัน ซึ่งเมื่อดูอีกครั้งก็เจอรอยตะเข็บบ้าง รอยต่อบ้าง บางทีก็ขาด แต่ก็เย็บใหม่ได้ ไม่ค่อยเสียหายมากเพราะขาดเพียงนิดหน่อยเท่านั้นเอง ส่วนอีกตัวที่ซื้อมาเป็นเสื้อ ฮาวายยังอยู่ในสภาพใหม่และไม่มีรอยตำหนิเลยเป็นที่น่าพอใจมาก"

2. เกณฑ์เกี่ยวกับยี่ห้อของสินค้า

ยี่ห้อของสินค้านับว่ามีความสำคัญมากในการตัดสินใจเลือกซื้อเสื้อผ้ามือสอง จากการศึกษพบว่า ภายหลังจากที่มีการเลือกซื้อแล้ว ยี่ห้อของเสื้อผ้ามือสองสามารถเป็นเครื่องชี้ความหมายที่สำคัญที่สามารถบ่งบอกถึงคุณภาพของเสื้อผ้ามือสอง ในกรณีที่ผู้ซื้อไม่ค่อยมีเวลาในการเลือกซื้อมากนัก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะมีความรู้สึก

ว่าเสื้อผ้ายี่ห้อดัง ๆ มักจะมีคุณภาพดีตามมาด้วย ดังนั้นหลังจากการซื้อเสื้อผ้ามือสองที่มียี่ห้อดัง ๆ แล้ว ผู้ให้ข้อมูลสำคัญก็จะมี ความมั่นใจในการสวมใส่มากขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอ ดังต่อไปนี้

รี (สัมภาษณ์), 13 มกราคม 2545 กล่าวว่า "เสื้อผมนี่นะเก๋าก็จริงแต่ขอโทษ ไนกันนะ ใส่เมื่อไหร่ผมก็มั่นใจว่าผมเท่ห์เสมอ"

ซา (สัมภาษณ์), 6 มกราคม 2545 กล่าวว่า "เสื้อตัวนี้ราคา 100 บาท ผมซื้อปีที่แล้วผมเห็นว่าสวยดี ก็ใส่มาเรื่อย ๆ ครั้งหนึ่งเพื่อนผมมาขอซื้อในราคา 200 บาท ผมถึงว่าทำไมขอซื้อแพงจังเลย เพื่อนบอกว่า ยี่ห้อนี้เขาเล่นกันอยู่ ผมแอบภูมิใจเสีย ๆ ที่เป็นเจ้าของเสื้อตัวนี้ ก็เพื่อนบอกว่าเขากำลังเล่นอยู่ เรื่องอะไรจะขาย"

พิต (สัมภาษณ์), 19 มกราคม 2545 กล่าวว่า "เพื่อนผมนะเสื้อตัวใดที่เขาชมว่า ยี่ห้อดีนะมันใส่ตลอดเลย ไม่รู้เหมือนกันว่าจะขายยี่ห้ออย่างนี้"

3. เกณฑ์เกี่ยวกับราคา

จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมักจะนิยมเสื้อผ้ามือสองที่มีราคาสูง เนื่องจากเสื้อผ้ามือสองที่มีราคาสูงสามารถเป็นตัวชี้สำคัญที่สามารถบ่งบอกถึงเสื้อผ้ามือสองที่มีคุณภาพและยี่ห้อดัง ดังกรณีของผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังต่อไปนี้

ลิน (สัมภาษณ์), 10 มกราคม 2545 กล่าวว่า "ผมเชื่อนะว่าเสื้อผ้ายี่ห้อดัง ๆ จะมีราคาแพง ก็อย่าง Big E ของเพื่อนผมเห็นใส่ก็ไม่รู้หรือว่าราคาเท่าไร เมื่อเขาบอกว่าราคา 2,500 บาท ผมตกใจมาก กางเกงอะไรจะแพงขนาดนั้น แต่เห็นมันชอบใส่จัง"

มัด (สัมภาษณ์), 13 มกราคม 2545 กล่าวว่า "เสื้อนักเรียนตัวหนึ่งราคา 150 บาท ก็ยี่ห้อแอร์โรวีร์ นี่ ถ้าเป็นเสื้อธรรมดาแบบไม่มียี่ห้อก็ตกประมาณ 50-70 บาทเท่านั้น"

4. เกณฑ์เกี่ยวกับบุคคล

นอกจากเกณฑ์ประเมินข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยพบว่ามีกลุ่มบุคคลที่มีส่วนในการประเมินเสื้อผ้ามือสอง คือ กลุ่มเพื่อนและครอบครัว จะสังเกตได้ว่าการวิพากษ์วิจารณ์จากกลุ่มเพื่อนและครอบครัวมักจะมีผลต่อความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเสมอ ดังกรณีต่อไปนี้

มัน (สัมภาษณ์), 15 มกราคม 2545 กล่าวว่า "การเลือกเสื้อผ้ามือสองนั้นถ้าอันไหนที่ผมเชื่อมั่น ก็เป็นเสื้อที่ผมพอใจและปรารถนาและกำลังนิยม เพื่อน ๆ ก็จะบอกว่าเสื้อตัวนี้ดีตรงไหน เสียตรงไหน เขานิยมหรือเปล่า ส่วนพ่อแม่ก็ปรึกษาบอกให้ซื้อเสื้อที่ดี ๆ และอย่าซื้อบ่อยนักและทำให้เราต้องลด ๆ ในการซื้อเสื้อผ้าครั้งต่อไป"

วี (สัมภาษณ์), 13 มกราคม 2545 กล่าวว่า "ผมนะถ้าซื้อเสื้อแล้วโดนเพื่อนล้อต่อไปผมก็ไม่ใส่อีกเลย"

พิต (สัมภาษณ์), 19 มกราคม 2545 กล่าวว่า "พ่อแม่ผมนะไม่ค่อยจะสนใจนักแล้วแต่ผมจะใส่เสื้อผ้าแบบไหน แต่ถ้าแต่งตัวเกินไปเขาก็จะเตือนบ้าง เช่น ใส่กางเกงขาสั้น "

นิน (สัมภาษณ์), 3 มกราคม 2545 กล่าวว่า "ส่วนใหญ่พ่อแม่จะไม่ว่าอะไรหรอก แต่เพื่อนก็มีบ้างที่มาวิจารณ์เสื้อผ้าที่เราซื้อ เราก็ฟังบ้างเช่นกัน แต่ไม่ฟังซะทั้งหมด"